

Chestionar IM

Implicare Motivațională[©]

(descriere sintetică & instrucțiuni pentru cercetare)

Copyright CONSTANTIN Ticu

tconst@uaic.ro,

(004) 0744 643 467

Descriere IM

Chestionarul I.M. (Implicare Motivațională) evaluează implicarea motivațională, definită prin preferințele sau tendințele unei persoane de a fi atrasă de anumite tipuri de obiective motivaționale (*egocentrice, instrumentale, internaliste, sociale* etc.) sau de a fi motivată de anumite tipuri de recompense (*plăcere, recompensă, provocare, recunoaștere* etc.) (Constantin et al., 2008).

Chestionarul I.M. a fost construit și validat pe populația românească după modelul propus de Beauvais și Scholl (1999) care, în urma analizei marilor teorii "clasice" ale motivației, reunesc și rezumă motivațiile umane în 5 mari categorii, propunând un cadru conceptual unic al motivației umane. În chestionarul I.M. au fost operaționalizate primele 4 dimensiuni din acest model sintetic, cele referitoare la **orientarea motivațională** sau **direcția implicării motivaționale** (*intrinsic process motivation; instrumental motivation; external self concept-based motivation și internal self concept-based motivation*). Într-un chestionar independent (SPM - *Scala Persistenței Motivaționale*) a fost operaționalizată și detaliată cea de a cincea dimensiune, cea referitoare la **forța sau perseverența** în urmărirea unui scop motivațional (*goal internalisation*).

Chestionarul I.M. permite evaluarea acelor *forțe sau motive psihologice care provoacă sau mobilizează individul în a se angaja într-un comportament dat*:

- **implicare egocentrică** (preferințe pentru sarcini plăcute/ preferate, fără presiuni externe);
- **implicare socială** (preferințe pentru validare externă, recunoaștere și feedback social);
- **implicare internalistă** (preferințe pentru provocare, sarcini dificile și auto-validare);
- **implicare instrumentală** (preferințe pentru recompense concrete, materiale sau ierarhice).

Prin combinarea cele patru seturi de dimensiuni bipolare este posibilă identificarea scorurilor subiecților la alte două scale motivaționale:

o **motivație intrinsecă** (*implicare egocentrică și implicare internalistă*; preferințe și motive interne, cele care derivă din curiozitatea, provocarea și plăcerea realizării, în sine, a unei activități.);

o **motivație extrinsecă** (*implicare internalistă și implicare instrumentală*; preferințe și motive contextuale/ externe, derivând din calitatea recompenselor, avantajelor sau aprecierilor primite din partea celorlalți.

Chestionarul I.M. este construit și validat pe populația românească și face referire predominant la situații profesionale, la contextul motivațional al muncii, fiind astfel un foarte bun instrument pentru analiza motivației în context organizațional.

Factorii IM

IMPLICARE INTERNALISTĂ (PROVOCARE) - Caută provocările, evită rutina, fiind motivat(ă) de sarcinile noi și interesante, cele care îi stârnesc curiozitatea, ambiția sau nevoie de auto-depășire.

Persoanele cu scoruri mari la "implicarea internalistă" sunt motivate în special de PROVOCARE, preferând sarcinile noi și interesante, cele care le stârnesc curiozitatea sau ambiția. Vin mereu cu idei și soluții inovatoare la diferite probleme profesionale, implicându-se în activități noi, dificile și interesante ca finalitate. Fiind motivate de curiozitate și de nevoia de a-și testa și dezvolta competențele, se focalizează mai degrabă pe atingerea unor obiective și standarde personale, decât pe obiectivele și standardele de grup/ colective. Nefiind atrase de rutină sau de sarcinile pe care le-au mai rezolvat, ele tind să ignore sau să amâne astfel de sarcini.

Atuuri: *inovativ(ă) și curios(oasă), se adaptează cu ușurință la noi solicitări; caută noi responsabilități și este interesat(ă) de autodepășire și dezvoltare profesională.*

Puncte slabe: *evită rutina, se disipează în prea multe inițiative, întârzie în respectarea termenilor și riscă să nu mai finalizeze proiectele începute.*

IMPLICARE SOCIALĂ (RECUNOAȘTERE) - Preocupat(ă) de părerea celor din jur și de obținerea aprecierii lor, este atras(ă) de activitățile cu vizibilitate socială și impact colectiv.

Persoanele cu scoruri mari la "implicarea socială" sunt motivate mai ales de RECUNOAȘTERE, de confirmarea publică a calităților sau realizărilor personale. Ele caută aprecierea sau simpatia colegilor sau șefilor, se implică în activități prin care pot să îi ajute pe ceilalți sau prin care pot să obțină recunoaștere din partea lor. Buni coechipieri, sunt atrase mai degrabă de sarcini colective și sunt dispuse la acte de voluntariat și efort suplimentar, atât timp cât reușesc să-i mulțumească sau să îi impresioneze pe cei cu care lucrează. Dependente de recunoașterea și aprecierea celorlalți, pot fi ușor manipulate sau influențate de opinia sau interesele lor.

Atuuri: *bun coechipier, loial(ă) grupului și implicat(ă) social; nonconflictual(ă), dispus(ă) la efort în interes colectiv.*

Puncte slabe: *dependent(ă) de părerea celor din jur, neîncrezător(oare) în forțele proprii, ușor de manipulat sau cedează ușor sub presiunea grupului.*

IMPLICARE HEDONISTĂ (PLĂCERE) Pasionat(ă) de ceea ce face și excelând în activități particulare, punctuale; este greu de implicat în activități din afara ariei de interes.

Persoanele cu scoruri mari la "implicare hedonistă" sunt motivate, în principal, de PLĂCERE, de satisfacția de a lucra la ceva anume, de a face ceea ce le place cel mai mult. Pasionate de sarcini sau activități particulare, punctuale, evită celelalte activități (care li se par plictisitoare) și caută mereu acele activități preferate, pe placul lor. Pasiunea lor pentru anumite sarcini nu se transferă și la alte sarcini complementare, astfel de persoane fiind dispuse mai degrabă să abandoneze decât să realizeze, pe termen lung, activități care nu le sunt pe plac. Preferând să lucreze în tihnă, la sarcini care le aduc o satisfacție ridicată, caută mereu să aibă libertate și independență în acțiune.

Atuuri: *pasionat(ă) de ceea ce face, expert(ă) pe un domeniu îngust de specializare, poate depune efort susținut pe termen lung.*

Puncte slabe: *greu de implicat în activități din afara ariei de interes; se plictisește ușor sau abandonează sarcinile care nu îi fac plăcere.*

IMPLICARE INSTRUMENTALĂ (RECOMPENSĂ) Interesat(ă) de câștigul obținut, se implică și persistă doar dacă are certitudinea că va obține anumite avantaje financiare, materiale sau ierarhice.

Persoanele cu scoruri mari la "implicarea instrumentală" sunt motivate în primul rând de RECOMPENSĂ, de posibilitatea de a obține anumite avantajele financiare, materiale sau ierarhice. Pentru ele, satisfacția derivă din câștigul obținut, fie că se referă la cel concret (salariu, bonus, facilități materiale) fie la cel strategic (a fi apreciat de șefi, a obține atribuții profesionale, a cultiva relații avantajoase etc.). Aceste persoane depun efort și se implică în sarcini suplimentare numai dacă știu ce vor câștiga în mod concret în urma realizării acestora, declarându-se mulțumite de treaba făcută atunci când sunt bine recompensate pentru efortul lor.

Atuuri: *realist(ă) și pragmatic(ă), respectă angajamentele și înțelegerile făcute.*

Puncte slabe: *individualist(ă), centrat(ă) pe sine și pe obiectivele proprii, poate ignora sau leza interesele de grup.*

IMPLICARE INTRINSECĂ (PLĂCERE ȘI PROVOCARE) Motivat(ă) de factorii psihologici, interni, cei care derivă din curiozitatea, provocarea și plăcerea realizării, în sine, a unei activități.

Persoanele cu scoruri mari la "implicare intrinsecă" sunt motivate, în principal, de FACTORII INTERNI, cei care derivă din curiozitatea, provocarea și plăcerea realizării, în sine, a unei activități. Ele caută activitățile și sarcinile interesante, cele care le stârnesc interesul, ambiția sau pasiunea, testându-și aptitudinile sau dezvoltându-și noi competențe, în acord cu un domeniu principal de interes. Aceste persoane își stabilesc și urmăresc mai degrabă obiective și standarde personale, decât colective și nu depind prea mult de feedbackul sau încurajările primite din partea celorlalți. În cazul acestor persoane, tind să primeze motivațiile interne și validarea personală a succesului sau reușitei personale și nu recunoașterea sau recompensele organizaționale.

Atuuri: *independent(ă), pasionat(ă) de ceea ce face, găsește resurse interne pentru motivarea profesională.*

Puncte slabe: *egocentric(ă), interesat(ă) în foarte mică măsură de feedback-ul colectiv și de condiționarea organizațională.*

IMPLICARE EXTRINSECĂ (RECUNOAȘTERE ȘI RECOMPENSĂ) Motivat(ă) de factori externi, cei care derivă din calitatea recompenselor, beneficiilor, avantajelor sau aprecierilor primite din partea celorlalți.

Persoanele cu scoruri mari la "implicare extrinsecă" sunt motivate în principal de FACTORII EXTERNI, cei care țin de recunoașterea sau recompensele sociale/ organizaționale. Aceste persoane sunt atrase de activități în care le pot demonstra celorlalți dedicarea sau competențele personale sau în urma cărora pot obține recompense, avantaje sau gratificații consistente. Ele se străduiesc să fie în acord cu așteptările celor din jur, urmărind, mai degrabă obiective și standarde colective decât personale. La aceste persoane tind să primeze recunoașterea sau recompensele organizaționale ca indicatori externi de validare a succesului sau reușitei personale și nu motivațiile interne sau autoapreciere.

Atuuri: *pragmatic(ă) și conformist(ă), reacționează bine la provocările și stimulentele organizaționale.*

Puncte slabe: *dependent(ă) de feedback sau de recompensă, fără pasiune, ușor de demotivat și vulnerabil(ă) la stres.*

Înregistrare date IM

Pentru scorare manuală/pe pentru cercetare

1. Se creează o bază de date în care fiecare item al chestionarului IM se definește ca o variabilă numerică cu rădăcina IM (IM1, IM2, IM3 ... IM32) la care se adaugă variabile socio-demografice (solicitați baza de date standard SM).
2. În baza de date, pentru toți itemii, dacă este bifat primul răspuns („A”) se notează cu „2” în baza de date, al doilea răspuns („?”) se notează cu „1” în baza de date, în timp ce al treilea răspuns („F”) se notează cu „0” în baza de date.
3. După introducerea în baza de date a valorilor bifate pe chestionar („2”, „1” sau „0”) și salvarea bazei de date („bazadate0.sav”) se verifică corectitudinea datelor introduse pentru identificarea eventualelor erori de înregistrare (11, în loc de 1; 22 în loc de 2 etc.) În SPSS se pot verifica prin: *Analyze - Descriptive statistics – Frequencies, Minimum si Maximum*).
4. În aceeași bază de date se introduc și valorile la celelalte probe psihologice sau alte variabile luate în calcul în designul de cercetare și se calculează scorurile pe factori la aceste probe psihologice/variabile.
5. Se trimite baza de date corect completată la adresa tconst@uaic.ro solicitând verificarea consistenței interne și calcularea scorurilor pe factori.

Pentru scorare automată & generare profil psihologic

Chestionarul IM poate fi aplicat și în format electronic (on-line), prin invitații e-mail trimise de pe platforma **PsihoProfile** (www.psihoprofile.ro). Detaliile succinte referitoare la utilizarea PsihoProfile se găsesc la adresa <https://goo.gl/4vXNfY>.

Dacă se dorește aplicarea chestionarului în format imprimat (creion-hârtie) și înregistrarea în baza de date PsihoProfile (alături de chestionarele aplicate on-line) după logarea pe PsihoProfile, în secțiunea **EVALUARE - Aplică chestionare – (selectează) IM - Introdu răspunsuri**, pot fi introduse datele de pe chestionarele aplicate în varianta imprimată.

La finalul cercetării (după aplicarea/înregistrarea tuturor chestionarelor), pentru a avea acces la baza de date cu toate chestionarele completate (on-line, introduse automat sau imprimat, introduse manual), se va trimite un e-mail la adresa tconst@uaic.ro pentru a solicita baza de date, precizând: Numele și prenumele cercetătorului (clientului PsihoProfile, cel care a oferit spre completare chestionarul), chestionarul/ chestionarele aplicate, intervalul în care au fost culese datele și numărul aproximativ de persoane evaluate. Ca răspuns la acest e-mail se va primi o bază de date în format Excel sau SPSS cu toate chestionarele completate (itemi și scoruri pe factori).

Citare IM

Pentru citare: (Constantin et al., 2022)

Constantin T., Macovei E. I., Orzan A. Nechita V., (2008), Implicarea motivațională; operaționalizare și primele studii de validare a unei scale standardizate, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Psihologie*, Editura Universității „Al I. Cuza”, Tomul XVII. 2008, pp. 5 – 29.

Descriere instrument

(de introdus în secțiunea *Metodologia / Designul cercetării: Instrumente utilizate*)

Chestionarul **I.M.** - *Implicare Motivațională* (Constantin et al., 2008) surprinde specificul implicării motivaționale individuale, vizibilă prin preferințele sau tendințele unei persoane de a fi motivată de anumite scopuri finale (*plăcere, recompensă, provocare, recunoaștere*) sau, altfel spus, de a fi atrasă de anumite tipuri de obiective motivaționale (*egocentrice, instrumentale, internaliste sau sociale*) (Constantin et al., 2008). Chestionarul I.M. este format din 44 de întemi, cu două variante de răspuns ("Adevărat" și "Fals") și asigură evaluarea preferințelor individuale spre fiecare dintre cele 4 forme de implicare motivațională și estimarea dominanțelor motivaționale *intrinseci* (plăcere, provocare) sau *extrinseci* (recunoaștere, recompensă).

Constantin T., Macovei E. I., Orzan A. Nechita V., (2008a), Implicarea motivațională; operaționalizare și primele studii de validare a unei scale standardizate, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Psihologie*, Editura Universității „Al I. Cuza”, Tomul XVII. 2008, pp. 5 – 29.

Constantin T., (2008), *Predictori ai persistenței motivaționale; rolul implicării motivaționale, în Cercetarea Psihologică Modernă: Direcții și perspective* (M. Milcu coord.), Editura Universitară București, vol 2/2008 (pp 33 – 45).

DATE STATISTICE IM

Indicatori statistici generali:

(ultima versiune IM, **2 040 s**; actualizare: 04.09.22)

	Nr. de evaluări	Alpha Cronbach	Statistics			
			Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
Motivație EXTRINSECĂ	2040	.830	11.63	6.82	.247	-.755
Recunoaștere	2040	.721	5.93	3.63	.237	-.739
Recompensă	2040	.858	5.69	4.60	.362	-1.116
Motivație INTRINSECĂ	2040	.630	16.75	4.88	-.255	-.100
Plăcere	2040	.728	7.02	3.89	-.032	-.958
Provocare	2040	.772	9.73	3.58	-.663	-.384

Versiuni IM și consistență internă

<i>Versiune Nr. de itemi</i>	v1 IM 2018 44 itemi	v2 IM 2021 32 itemi	v3 IM 2022 28 itemi
<i>Eșantion:</i>	2 405 s.	1 988 s.	2 040 s.
Motivație EXTRINSECĂ	.835	.839	.830
Recunoaștere	.712	.737	.721
Recompensă	.863	.861	.858
Motivație INTRINSECĂ	.741	.649	.630
Plăcere	.677	.621	.728
Provocare	.730	.715	.772

Data actualizare document: 04.09.2022